Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (HE 85/2017 vp); vastine saaduista asiantuntijalausunnoista

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä kommentteja maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta annettuun hallituksen esitykseen (HE 85/2017 vp) liittyvistä valiokunnalle toimitetuista muiden asiantuntijoiden lausunnoista. Liikenne- ja viestintäministeriön kommentit keskittyvät matkaviestinten sisätilakuuluvuutta koskeviin lausunnoissa esitettyihin kannanottoihin ja ehdotuksiin.

Teleyritysten ja FiCom ry:n lausunnot

Teleyritykset ja FiCom ry ovat kiinnittäneet lausunnoissaan huomiota erityisesti 117 j § 2 momentin sanamuotoon, jonka mukaan ”*Asuin-, majoitus- tai työtiloja sisältävän rakennuksen teknisten ratkaisujen on kustannustehokkuus huomioon ottaen mahdollistettava edellytykset matkaviestinten kuuluvuudelle sisätiloissa, ellei kysymyksessä ole rakennus, jonka sisätilakuuluvuutta on vaimennettava.”* Lausunnoissa on pääasiassa katsottu, että sisätilakuuluvuutta turvaavan säännöksen tulisi olla sanamuodoltaan velvoittavampi ja kustannukset tulisi kohdentaa selkeämmin rakennuttajalle.

DNA Oy on katsonut, että sisätilakuuluvuuden ei tulisi olla riippuvainen rakennuttajan harkinnanvaraisesta kustannustehokkuudesta, vaan rakennusten tulisi olla käyttötarkoitukseensa soveltuvia myös matkaviestinpalveluiden käytettävyydeltään jo siinä vaiheessa, kun ne luovutetaan rakennuksen käyttäjille. DNA Oy on todennut, että sisätilakuuluvuuden mahdollistavien rakennusteknisten ratkaisujen tulisi olla rakennuttajan vastuulla ja velvollisuutena ja että näiden velvoitteiden ja vastuiden kustannukset kuuluvat rakennuttajalle, ei teleyrityksille. Yhtiö on esittänyt säännöksen sanamuodon muuttamista seuraavasti: ”*Asuin-, majoitus- tai työtiloja sisältävän rakennuksen teknisten ratkaisujen on ~~kustannustehokkuus huomioon ottaen mahdollistettava~~ taattava edellytykset matkaviestinverkon kuuluvuudelle sisätiloissa, ellei...”.*

Telia Finland Oyj on katsonut, että ehdotetussa lainsäädännössä tulisi ottaa selkeämmin kantaa sisätilakuuluvuudesta huolehtimisen vastuuseen ja erityisesti kustannusvastuuseen. Yhtiö on katsonut, että ehdotettu sääntely sisätilakuuluvuuden mahdollistamiseksi ei ole riittävä, vaan sen tulisi olla velvoittava. Telia Finland Oyj on nostanut esille muun muassa sen, että Suomessa vakiintuneen mallin mukaan kiinteistön sisäinen televerkko (sisäverkko), sen rakentaminen ja ylläpito sekä vastuu siitä kuuluvat kiinteistön ja rakennuksen omistajalle, ei teleyrityksille. DNA Oy:n tapaan Telia Finland Oyj on esittänyt säännöksen muuttamista muotoon ”*Asuin-, majoitus- tai työtiloja sisältävän rakennuksen teknisten ratkaisujen on ~~kustannustehokkuus huomioon ottaen mahdollistettava~~ taattava edellytykset matkaviestinverkon kuuluvuudelle sisätiloissa, ellei...”.*

Elisa Oyj on vastaavasti katsonut, että vastuu ja näin ollen kustannukset matkaviestinten sisätilakuuluvuuden mahdollistamiselle kuuluvat rakennuttajalle. Elisa Oyj on tarkentanut, että asian huomioiminen tarkoittaisi konkreettisesti esimerkiksi sitä, että sähkösuunnitteluohjeisiin lisätään vaatimukset telekaapelointireiteille porrasnousuihin ja katolle sekä tukiaseman laitetilalle sähköineen, ja lisäksi rakennuksen ulkopinnoille olisi tärkeää voida sijoittaa tarvittaessa matkaviestintukiasemien antenneja. Lisäksi Elisa Oyj on tuonut esille huomion Voice over WLAN –tyyppisten puhekuuluvuusratkaisuiden kehittymisestä. Myös Elisa Oyj on esittänyt, että sanamuoto ”*kustannustehokkuus huomioon ottaen*” poistettaisiin ehdotetusta säännöksestä.

Telealan yrityksiä edustava FiCom ry on korostanut, että sisätilakuuluvuuden rakennusteknisten ratkaisujen tulee olla rakennuttajan vastuulla. Sisätilakuuluvuus on kriittistä hätätilanteissa ja viranomaisille, joten sisätilakuuluvuuden ei tulisi olla riippuvaista rakennuttajan harkinnanvaraisesta kustannustehokkuudesta. FiCom ry:n mukaan sisätilakuuluvuus tulisi rinnastaa lämpöön, veteen, sähköön ja viemäröintiin liittyvänä perusasiana rakennuttajan vastuulla ja kustannuksilla. FiCom ry on katsonut perustuslain 80 § 1 momenttiin, perustuslain perusteluihin ja perustuslakivaliokunnan lausuntoihin vedoten, että velvoitteista ja kustannuksista tulee säätää lain tasolla. Ensisijaisena ehdotuksenaan FiCom ry on yksittäisten teleyritysten tapaan esittänyt seuraavaa muutosta esitettyyn 117 j §:n: ”*Asuin-, majoitus- tai työtiloja sisältävän rakennuksen teknisten ratkaisujen on ~~kustannustehokkuus huomioon ottaen mahdollistettava~~ taattava edellytykset matkaviestinverkon kuuluvuudelle sisätiloissa, ellei kysymyksessä ole rakennus, jonka sisätilakuuluvuutta on vaimennettava*”. Toissijaisesti FiCom ehdottanut 117 j §:n muuttamista seuraavasti: ”*Asuin-, majoitus- tai työtiloja sisältävän rakennuksen teknisten ratkaisujen on ~~kustannustehokkuus huomioon ottaen~~ mahdollistettava ~~edellytykset~~ matkaviestinverkon kuuluvuus~~delle~~ sisätiloissa, ellei kysymyksessä ole rakennus, jonka sisätilakuuluvuutta on vaimennettava*”.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo aiemmissa lausunnoissaan korostamansa mukaisesti, että tele- ja rakennusalan toimijoiden ennakoiva yhteistyö on erittäin tärkeää sisätilakuuluvuusongelmien syntymisen ehkäisemiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää kuitenkin perusteltuna teleyritysten huomioita siitä, että rakennuksen rakenteista ja materiaaleista johtuvien sisätilakuuluvuusongelmien ehkäiseminen olisi tarkoituksenmukaista toteuttaa ennakoivasti osana rakennushanketta ja kohdistaa osaksi rakennushankkeen muita kustannuksia. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää oikeansuuntaisena esimerkiksi lausunnossa esitettyä huomiota siitä, että teleyritysten on käytännössä vaikea varautua jokaisen yksittäisen uuden tai peruskorjattavan rakennuksen rakenne- ja materiaalivalintoihin vallitsevassa tilanteessa, jossa hankkeiden suunnittelu ja rakentaminen ovat kokonaisuudessaan rakennuttajien ja rakentajien kontrollissa. Liikenne- ja viestintäministeriön arvion mukaan teleyrityksillä ei ole tosiasiallisesti riittäviä mahdollisuuksia vaikuttaa uusien rakentamistekniikoiden tai -materiaalien käyttöönottoon tai esimerkiksi lämpöhäviön laskentaan tai muiden energiatehokkuusvaatimusten toteuttamisratkaisuihin. Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa myös, että teleyritykset eivät omista ja hallinnoi rakennusten sisäverkkoja, vaan niillä on näihin ainoastaan käyttöoikeus. Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan nämä seikat puoltaisivat sitä, että kustannukset kohdistettaisiin selkeämmin rakentajien vastuulle muiden normaalisti rakennushankkeeseen liittyvien kustannusten tapaan. Liikenne- ja viestintäministeriö korostaa myös, että Suomessa on tällä hetkellä kansainvälisesti vertailtuna erittäin edulliset matkaviestinpalvelujen hinnat, ja teleyritysten toiminnasta riippumattomasta energiatehokkaasta rakennustavasta olennaisesti johtuvien kustannusten kohdistuminen teleyritysten vastuulle voisi heikentää tätä tilannetta matkaviestinpalvelujen loppukäyttäjän kannalta.

Viestintäviraston lausunto

Viestintävirasto on kuvannut tällä hetkellä käytettävissä olevia sisätilakuuluvuuteen liittyviä teknisiä ratkaisuja, mutta todennut samalla etteivät ratkaisut nykyisellään ole niihin liittyvistä rajoitteista johtuen riittäviä turvaamaan sisätilakuuluvuutta kaikissa rakennuksissa. Viestintävirasto on myös kuvannut eräissä matkaviestintoimintaa koskevissa verkkotoimiluvissa asetettuja peittovelvoitteita ja niiden suhdetta nyt käsiteltävään hallituksen esitykseen. Viestintävirasto on korostanut, että matkaviestinverkon signaalinvoimakkuus riippuu monesta eri tekijästä. Keskeisenä huomiona Viestintävirasto on todennut, että niissä tapauksissa joissa rakennuksen rakenteet estävät signaalin pääsyn sisätiloihin, ei edes erittäin hyvä viestintäverkon ulkokentän voimakkuus riitä turvaamaan sisätilakuuluvuutta. Ehdotun 117 j §:n osalta Viestintävirasto on todennut, että esitettyä ehtoa ”*kustannustehokkuus huomioon ottaen”* olisi tarpeen vielä arvioida ja tarkentaa, jotta voidaan varmistaa, että sääntely turvaa sisätilakuuluvuuden kaikissa niissä tapauksissa, joissa se on tarkoituksenmukaista.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy Viestintäviraston esittämiin näkemyksiin.

Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston lausunto

Helsingin rakennusvalvontapalvelut on todennut pitävänsä esitystä yleisesti kannatettavana. Virasto on kuitenkin korostanut sisätilakuuluvuutta koskevan asetuksenantovaltuuden osalta sitä, että säännöksessä tarkoitetuista teknisistä ratkaisuista olisi syytä pyytää lausuntoja hyvin laajalta asiantuntijajoukolta ja materiaalitoimittajilta sekä ennen kaikkea alan tutkijoilta. Virasto on listannut lausunnossaan esimerkinluonteisesti toimijoita, joilta se suosittelee lausunnon pyytämistä. Virasto on korostanut, että tekniset ratkaisut kehittyvät jatkuvasti aiempaa nopeammin. Virasto on siten todennut olevansa huolissaan siitä, että uusia, innovatiivisia ratkaisuja ei aina ehditä testata riittävästi ennen kuin niitä sovelletaan ja käytetään itse rakentamiseen.

Liikenne- ja viestintäministeriöllä kannattaa yleisellä tasolla sitä, että ympäristöministeriön asetuksen valmistelussa kuullaan kattavasti eri toimijoita ja asiantuntijoita rakennusmateriaaleihin liittyen.

Yhteenveto

Liikenne- ja viestintäministeriö kannattaa voimakkaasti ehdotetussa 117 j §:n 3 momentissa säädettävää asetuksenantovaltuutta, jonka mukaan ympäristöministeriön asetuksella voitaisiin antaa uuden rakennuksen rakentamista, rakennuksen korjaus- ja muutostyötä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutosta varten tarvittavia tarkempia säännöksiä teknisistä ratkaisuista, joilla voidaan luoda edellytykset matkaviestinten sisätilakuuluvuudelle.

Liikenne- ja viestintäministeriö on katsonut, että kustannustehokkuuden vaatimusta tulisi vielä arvioida siitä näkökulmasta, mahdollistaisiko se sisätilakuuluvuuden turvaamisen kaikissa tarkoituksenmukaisissa tapauksissa. Liikenne- ja viestintäministeriön näkemyksen mukaan toimivat matkaviestinyhteydet ovat asumiseen ja muuhun rakennusten käyttöön liittyvä perustarve. Siten ministeriö voi yhtyä useissa liikenne- ja viestintävaliokunnalle annetuissa asiantuntijalausunnoissa esitettyyn näkemykseen siitä, että sisätilakuuluvuuden toteutumisen ei tulisi olla riippuvaista rakennuttajan harkinnanvaraisesta kustannustehokkuudesta. Sen sijaan liikenne- ja viestintäministeriö pitäisi perusteltuna sitä vaihtoehtoa, että kustannustehokkuus tarkennettaisiin tarkoittamaan sitä, että rakentajalla olisi mahdollisuus valita kahdesta tai useammasta kahdesta kyseiseen rakennukseen soveltuvasta sisäkuuluvuutta turvaavasta ratkaisuvaihtoehdosta kustannustehokkain vaihtoehto.

Liikenne- ja viestintäministeriö arvioi, että kustannustehokkuutta koskevan ehdon poistaminen voisi olla perusteltua, sillä vastaavaa reunaehtoa ei sisälly muihinkaan rakentamista koskeviin maankäyttö- ja rakennuslaissa säädettyihin vaatimuksiin ja koska ehdon soveltamiseen on asiantuntijakuulemisten perusteella todettu liittyvän olennaisia epäselvyyksiä. Vaihtoehtoisesti liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että säännöstä voisi olla tarpeen tarkentaa. Säännöksen tarkentaminen tai epäselvän sanamuodon poistaminen olisi perusteltua sääntelyn ennakoitavuuden turvaamiseksi ja soveltamisen selkeyttämiseksi.

Muilta osin liikenne- ja viestintäministeriö viittaa aiemmin lausumaansa.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi